ਐਮ. ਨਾਗੇਸਵਰਾ ਰੈੱਡੀ

ਬਨਾਮ

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2022 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 72-73)

ਮਾਰਚ 07, 2022

[ਐਮ. ਆਰ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ ਨਾਗਰਥਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਅਪੀਲ: ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗਿਆਰਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ss.147, 148, 324, 326, 307, 427 ਅਤੇ 302 r/w 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਜਮਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ- ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ 148 ਅਤੇ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ – ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਫੈਸਲਾ: ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3 & ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ – ਉਹ ਮੁੱਖ ਹਮਲਾਵਰ ਸਨ – ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਜਖਮੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ/ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 7 ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ 24 ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ – ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜਖਮੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ – ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ

ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ – ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰੋਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 44 ਤੋਂ 11 ਖਿਲਾਫ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਿਰਣਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ.

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੇ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਪੰਜ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹਾਂ – ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3, ਪੀਡਬਲਿਊ5, ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ7, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਗਵਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਜਖਮੀ ਗਵਾਹ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ। ਭਾਵੇਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊਜ਼ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ/ਬਿਆਨਬਾਜੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ – ਗਵਾਹਾਂ/ਜਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਜਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡੇ/ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਗਵਾਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3, ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਦੀ ਗਵਾਹੀ/ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਈ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸੱਤ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, 0.30 ਵਜੇ ਤੋਂ 9:30 ਵਜੇ ਤੱਕ, ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੱਤ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਬੇਵਜਹ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਵੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 148 ਅਤੇ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12, 14][15]1-ਈ-ਐਫ; 512-ਏ-ਬੀ]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 72-73 ਦੇ 2022.

21.02.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 611 ਅਤੇ 659 ਦੇ 2011 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।

ਨਾਲ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 74 ਦੇ 2022.

ਐ. ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਮਫੂਜ਼ ਅਹਸਨ ਨਾਜ਼ਕੀ, ਪੋਲਾਂਕੀ ਗੌਰੀਅਮ, ਸ਼ੈਕ ਮੁਹੰਮਦ ਹਨੀਫ, ਟੀ. ਵਿਜਯ ਭਾਸਕਰ ਰੈੱਡੀ, ਕੇ. ਵੀ. ਗਿਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਮਿਸ ਰਾਜਸਵੇਰੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਗੁੰਟੂਰ ਪ੍ਰਭਾਕਰ, ਡੀ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੈੱਡੀ, ਮਿਸਿਜ਼ ਡੀ. ਭਾਰਤੀ ਰੈੱਡੀ, ਐਮ. ਏ. ਚਿੰਨਾਸਾਮੀ, ਸੀ. ਰੁਬਾਵਥੀ, ਐਮ. ਵੀਰਰਾਗਵਨ, ਸੀ. ਰਾਘਵੇਂਦਰਾ, ਸੀ. ਲੀਲਾ ਸਰਵੇਸਵਰ, ਵੀ. ਸੰਥੀ ਕੁਮਾਰ, ਪੀ. ਰਾਜਾਰਾਮ, ਕੇ. ਏਥਿਰਾਜ, ਗੋਲੇਨ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਸੁਮੰਥ ਨੂਕਾਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੋਹਰੀ ਜੇ. ਨੇ ਸੁਣਾਇਆ।

ਐੱਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

I. ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ 21.02.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 4 ਇੱਥੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 72 ਦੇ 2022 ਵਿੱਚ) ਵੱਲੋਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 611/2011 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 659/2011 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ, ਭਾਵ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਬਾਰੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 72-73/2022 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

1.1 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 74 ਦੀ 2022 ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, 18.01.2007 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 8:30 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਸ਼ਸਤਰ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਬਣਾਇਆ, ਸੁਮੋ ਵਾਹਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਆਏ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਾ. ਰਾਜਬੀਰ ਕਲੀਨਿਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਅਸਟੇਟ, ਕਰਨੂਲ ਵਿੱਚ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜਸ਼ੇਖਰ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਗੇਸਵਰ ਰੈੱਡੀ (ਪੀਡਬਲਿਊ1) ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਰਥਕ ਸ਼ੈਕ ਅਕਬਰ ਬਾਸ਼ਾ (ਪੀਡਬਲਿਊ3), ਪੀ. ਸੇਖਰ (ਪੀਡਬਲਿਊ7) ਅਤੇ ਐਸ. ਵੇਂਕਾਂਪੁਰਮ (ਪੀਡਬਲਿਊ8) ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਐਸ. ਰਾਜੇਸ਼ (ਪੀਡਬਲਿਊ6) ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਅੱਗੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "*ਈ ਨਾਇਕੁੱਡੁਕੁਲਾਗੰਨੀ ਨਰੁੱਕਾਰੇ ਰਾ*" ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਤਰਤੀਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਟ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 8 ਤੋਂ 11 ਨੇ ਸੁਮੋ ਵਾਹਨ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਦੀਆਂ ਦਰਾਂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 11 ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ ਰਾਜੇਸ਼ (ਪੀਡਬਲਿਊ6) ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਕੰਧ ਉੱਤੇ, ਹੱਥ ਅਤੇ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਪਸਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਵਹਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 7 ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3, ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ8 ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਭੱਜ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਨੂੰ ਚੋਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜਸ਼ੇਖਰ ਰੈੱਡੀ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ6&ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਕਰਨੂਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਨਾਗੇਸਵਰ ਰੈੱਡੀ (ਐਲਡਬਲਿਊ1) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 7 ਦੀ 2007 ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.1 ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ – ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉੱਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਗਿਆਰਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 324, 326, 307, 427 ਅਤੇ 302 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਰਨੂਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਚੂੰਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਸੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਕੁਰਨੂਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਏ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ।

2.2 ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਕੁੱਲ ਬੀ ਸਤਾਰਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ। ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਘਟਨਾ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ7 ਉਹ ਜਖਮੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।

2.3 ਅਭਿਯੋਗ ਅਤੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ/ਸੀ ਜਖਮੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦਰਾਂਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਤਰਤੀਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਟਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 8 ਤੋਂ 11 ਨੇ ਸੁਮੋ ਵਾਹਨ ਦੀਆਂ ਕਾਂਚ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦਰਾਂਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਾਂਚ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 11 ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ ਰਾਜੇਸ਼, ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਨੂੰ ਹਾਈਜੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ, ਹੱਥ ਅਤੇ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਪਸਲੀਆਂ 'ਤੇ ਖੂਨੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 7 ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਪੀਡਬਲਯੂ3, ਪੀਡਬਲਯੂ7 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਸਮੇਂ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਖਮੀ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ

ਵਿੱਚ ਉਹ ਭੱਜ ਗਏ। ਅਭਿਯੋਗ ਪਾਸੇ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 313 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਦ੍ਵੰਦਵੀਤਾ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

2.4 ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 148 ਅਤੇ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਆਰ.ਆਈ. ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 611/2011 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ, ਭਾਵ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 659/2011 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

3.1 ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐਚ ਏ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 611/2011 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਅਤੇ 148 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 659/2011 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

4. ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 72/2022 ਅਤੇ 74/2022 ਦੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 73/2022 ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5. ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5.1 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹੇਰ-ਫੇਰ ਨੂੰ ਬੇਵਜਹ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹੇਰ-ਫੇਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ – ਪੀਡਬਲਿਊ16 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ17 ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਹੇਰ-ਫੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ – ਪੀਡਬਲਿਊ16 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ17 ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

5.3 ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹੇਰ-ਫੇਰ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ 4:30 ਵਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ।

5.4 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 18.01.2007 ਨੂੰ ਰਾਤ 9:30 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 10:30 ਵਜੇ। ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਓ ਮੋਟੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੁਆਰਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3, ਪੀਡਬਲਿਊ5, ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਨੂੰ। ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਘਟਨਾ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਜਖਮੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹੈ।

5.6 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜੋ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3

ਦੇ ਦੋ ਵਰਜਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਾਖ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ।

5.7 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਾਖ ਉੱਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਡਰਾਈਵਰ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

5.8 ਇਹ ਵੀ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਵੀ ਇੱਕ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਇੱਕ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਬੂਤ ਸਮੇਤ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ/ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

5.9 ਇਹ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਰਾਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ7 ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ7 ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ7 ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਾਖ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

5.10 ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

5.11 ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਜੋਰਦਾਰ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ/ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ

ਇਕੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

6. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6.1 ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਪੋਲੀਏਸ਼ਨ/ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 03.00 ਵਜੇ ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 19.01.2007 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 4:30 ਵਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ।

6.2 ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਪੀਡਬਲਯੂ3, ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ7 ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਪੀਡਬਲਯੂ3, ਪੀਡਬਲਯੂ5, ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ7 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 (ਤਥਾਕਥਿਤ ਅੱਖੋਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹ) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ7 (ਤਥਾਕਥਿਤ ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖੋਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹ) ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

6.3 ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

7. ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਰਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 147, 148, 324, 326, 307, 427 ਅਤੇ 302 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 148 ਅਤੇ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਪਰੰਤੂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰਾਈ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ/ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7.1 ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੇ ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 74 ਆਫ 2022 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 72 & 73 ਆਫ 2022 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਸੀ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ/ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰਾਈ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਨੋਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰਾਈ ਬਾਰੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ/ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰਾਈ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 73/2022 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 72/2022 ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 74/2022 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ

ਉਲਟਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"(i) ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਈ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲ

(ii) ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਿਊs 1,3,5 ਅਤੇ 8 ਲਗਾਏ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸਨ;

(iii) ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਿਊs 6 ਅਤੇ 7 ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕੇ;

(iv) ਦੋਸ਼ੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਦੇ, ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(v) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(vi) ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਹੀ ਕਾਰਣ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 'ਤੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਪੰਜ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹਾਂ – ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3, ਪੀਡਬਲਿਊ5, ਪੀਡਬਲਿਊ6 & ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3 & ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ6 & ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3 & ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੇ ਸਬੂਤ/ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਚਰਚਾ ਜਾਂ ਸਰਾਹਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

10. ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹਾਂ – ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ/ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡੇ/ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3 & ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਗਵਾਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਸਨ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ3, ਪੀਡਬਲਿਊ5 & ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਦੇ ਬਿਆਨ/ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10.1 ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਨੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਦੀ ਗਵਾਹੀ/ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ।

11. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਵੇਲੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕਈ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸੱਤ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, 03:30 ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ 09:30 ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ, ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਵੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੱਤ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵੀ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਿਊਜ਼1, 3 & 6 ਸਾਰੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ।

12. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਵੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਪੀਡਬਲਿਊ6 ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਖਮੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਹੈ।

13. ਹੁਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਤਰਕ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਤੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਿਰਦਾਰ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਮੁੱਖ ਹਮਲਾਵਰ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ/ਜਖਮੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਖੁੱਲੇ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੇ ਖੁੱਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 148 & 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 148 & 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

15. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 720/2022 ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 74/2022, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 21.02.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 148 & 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ

ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 148 & 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3, ਨਾਮਤ: ਕਸੀਰੈੱਡੀ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਰੈੱਡੀ, ਪੁੱਤਰ ਵੇਂਕਟਾ ਰੈੱਡੀ, ਕਸੀਰੈੱਡੀ ਰਾਮਬਾਬੂ ਰੈੱਡੀ, ਪੁੱਤਰ ਕਸੀਰੈੱਡੀ ਪੁੱਲਾ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਕਸੀਰੈੱਡੀ ਵੇਂਕਟੇਸਵਰਾ ਰੈੱਡੀ, ਪੁੱਤਰ ਸੰਕਰਨਾਂਦਾ ਰੈੱਡੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ।

ਜਿਹੜੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 73/2022 ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਦੀ ਬਰੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta

Advocate